

Layihə

“Yanacaq kimi istifadə üçün mayeləşdirilmiş karbohidrogen qazlarına dair tələblər haqqında Texniki Reqlament”in təsdiq edilməsi haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI NAZİRLƏR KABİNETİNİN QƏRARI

“Texniki tənzimləmə haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il 30 sentyabr tarixli 1669-VQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 26 noyabr tarixli 863 nömrəli Fərmanının icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

“Yanacaq kimi istifadə üçün mayeləşdirilmiş karbohidrogen qazlarına dair tələblər haqqında Texniki Reqlament” təsdiq edilsin (əlavə olunur).

Əli ƏSƏDOV
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Bakı şəhəri, “__” _____ 2024-cü il
№ ____

**Yanacaq kimi istifadə üçün mayeləşdirilmiş karbohidrogen
qazlarına dair tələblər haqqında
TEXNİKİ REQLAMENT**

1. ÜMUMİ MÜDDƏALAR

1.1. “Yanacaq kimi istifadə üçün mayeləşdirilmiş karbohidrogen qazlarına dair tələblər haqqında” Texniki Reqlament (bundan sonra - Texniki Reqlament) “Texniki tənzimləmə haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununun (bundan sonra - Qanun) 7-ci maddəsinə uyğun olmaqla Azərbaycan Respublikası ərazisində yanacaq kimi istifadə üçün mayeləşdirilmiş karbohidrogen qazlarına (bundan sonra – yanacaq) dair məcburi tələblərin müəyyən edilməsi və yanacağın istehlak bazarında sərbəst dövriyyəsinin təmin edilməsi məqsədilə hazırlanmışdır.

1.2. Bu Texniki Reqlament insanların həyatının və sağlamlığının, ətraf mühitin, əmlakın və dövlət maraqlarının mühafizəsi, yanacağın təyinatı və təhlükəsizliyi ilə bağlı istehlakçılar (istifadəçilər) çəşdirən hərəkətlərin qarşısının alınması məqsədilə yanığa dair tələbləri müəyyən edir.

1.3. Bu Texniki Reqlamentdə istifadə olunan anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

1.3.1. **idxalçı** – Azərbaycan Respublikasının rezidenti olan və yanacağın alınmasına dair xarici ticarət müqaviləsi bağlayan, həmin yanacağın saxlanması və satışını (topdan və (və ya) pərakəndə) həyata keçirən və yanacağın bu Texniki Reqlamentin, habelə Azərbaycan Respublikasının ona şamil edilən digər texniki reqlamentlərin tələblərinə uyğunluğuna görə məsuliyyət daşıyan şəxs;

1.3.2. **istehlakçı** – öz ehtiyacları üçün yanacaq almaq niyyətində olan və ya onu alan fiziki və ya hüquqi şəxs;

1.3.3. **istehsalçı** – mülkiyyət formasından və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq satış üçün yanacaq istehsal edən, yanacağın bu Texniki Reqlamentin, habelə Azərbaycan Respublikasının ona şamil edilən digər texniki reqlamentlərinin tələblərinə uyğunluğuna cavabdeh olan müəssisə, idarə, təşkilat və ya sahibkar;

1.3.4. **istehsalçının səlahiyyətli nümayəndəsi** – yanacağın bu Texniki Reqlamentin, habelə Azərbaycan Respublikasının ona şamil edilən digər texniki reqlamentlərinin tələblərinə uyğun gəlməsinə görə məsuliyyət daşıyan, o cümlədən məhsulların Azərbaycan Respublikası ərazisində yerləşdirilməsi zamanı istehsalçı tərəfindən bağlanmış müqavilə əsasında istehsalçının adından hərəkətlərin həyata keçirilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə qeydiyyatata alınmış fiziki və ya hüquqi şəxs;

1.3.5. **pasport** – istehsalçısı və keyfiyyət göstəricilərinin laboratoriya təhlilləri (analizləri) ilə alınmış faktiki dəyərləri haqqında məlumatların olduğu sənəd;

1.3.6. **satıcı** – Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq yanacağın istehlakçılara topdan və (və ya) pərakəndə satışını həyata keçirən və bazara bu Texniki Reqlamentin, habelə Azərbaycan Respublikasının ona şamil edilən digər texniki reqlamentlərinin tələblərinə cavab verən yanacağın çıxarılmasına cavabdeh olan hüquqi və ya fiziki şəxs;

1.3.7. **satis** – yanacağa mülkiyyət hüququnun bir şəxsdən digər şəxsə ödənişli əsaslarla verilməsi;

1.3.8. **yanacaq** – maye halına gətirilmiş karbohidrogenlər qarışığı (propan, propilen, butanlar, butilenlər və butadienlərin, metan, etan, etilen və (və ya) pentanlar və pentenlərlə);

1.3.9. **yanacaq partiyası** – eyni pasport ilə müşayiət olunan, istehsalçısı, etiketlenməsi, istehsal tarixi, istehsal növbəsi, istifadə olunan xammalı eyni olan eynixassəli yanacağın miqdarı;

1.3.10. **yanacağın istehlak bazarında dövriyyəyə buraxılması** – pasportlaşdırılmış yanacağın istehsalçıdan istehlakçıya ilkin ötürülməsi.

1.4. Bu Texniki Reqlamentdə istifadə olunan digər anlayışlar Qanun və Azərbaycan Respublikasının digər normativ hüquqi aktları ilə müəyyən edilmiş mənalara ifadə edir.

2. TƏTBİQ DAİRƏSİ

2.1. Bu Texniki Reqlament Azərbaycan Respublikası ərazisində istehlak bazarında dövriyyəyə buraxılan və dövriyyədə olan yanacağa şamil edilir.

2.2. Bu Texniki Reqlament dövlət müdafiə sifarişi əsasında tədarük olunan, dövlət material ehtiyatının mühafizəsini təmin edən təşkilatlarda saxlanılan, ixrac məqsədli, neft mədənlərində və ya qazma platformalarında şəxsi istehlak ehtiyacları üçün nəzərdə tutulan yanacağa şamil edilmir.

3. YANACAĞIN İSTEHLAK BAZARINDA DÖVRIYYƏSİNƏ VƏ DAİR TƏLƏBLƏR

3.1. Azərbaycan Respublikasında yanacağa dair tələbləri müəyyən edən digər texniki reqlamentlər qəbul edildikdə yanacaq ona tətbiq olunan bütün texniki reqlamentlərin tələblərinə uyğun olmalıdır.

3.2. Bu Texniki Reqlamentin tələblərinə uyğunluğu təsdiq edilməmiş yanacaq uyğunluq nişanı ilə nişanlanmamalı və istehlak bazarında dövriyyəyə buraxılmamalıdır.

3.3. İstehlak bazarında dövriyyəyə buraxılan yanacağın hər bir partiyası aşağıdakı məlumatları özündə əks etdirən və istehsalçı tərəfindən verilən pasport ilə müşayiət olunmalıdır:

3.3.1. istehsalçının adı, onun olduğu yer (hüquqi şəxsin ünvanı), habelə ünvanlar fərqli olduqda istehsalçı hüquqi şəxs və onun filialları üçün yanacağın istehsalı üzrə fəaliyyət yerinin ünvanı və ya fərdi sahibkar kimi qeydiyyatata alınmış fiziki şəxs üçün soyadı, adı və atasının adı (olduqda) və yaşayış yeri;

3.3.2. istehsalçının əmtəə nişanı (olduqda);

3.3.3. istehsalçının səlahiyyətli nümayəndəsinin (idxalçının) adı, onun olduğu yer (hüquqi şəxsin ünvanı) və ya satıcının adı (yanacaq ölkə ərazisinə idxal edilərkən), satıcı hüquqi şəxs olduqda onun olduğu yer (hüquqi şəxsin ünvanı) və ya fərdi sahibkar kimi qeydiyyatata alınmış fiziki şəxs olduqda soyadı, adı və atasının adı (olduqda) və yaşayış yeri;

3.3.4. yanacağın adı, markası (olduqda) və şərti işarələnməsi (olduqda);

3.3.5. yanacağın hazırlanmasında istinad olunan sənədin növü və təsviri;

3.3.6. yanacağın fiziki-kimyəvi və istismar xüsusiyyətlərinin bu Texniki Reqlamentlə, habelə Azərbaycan Respublikasının ona şamil edilən digər texniki reqlamentləri ilə və onun hazırlanmasında istinad olunan sənədlə müəyyən edilmiş normativ dəyərləri, habelə laboratoriya tədqiqlərinin (sınaqlarının) faktiki nəticələri;

- 3.3.7. tərkibində çox kəskin iyli maddənin (odorantın) olması haqqında məlumat;
 - 3.3.8. partiya nömrəsi;
 - 3.3.9. istehsal tarixi;
 - 3.3.10. yanacaqın uyğunluq nişanı;
 - 3.3.11. zəmanətli saxlama müddəti;
 - 3.3.12. pasportun nömrəsi və verilmə tarixi;
 - 3.3.13. pasportu tərtib edən şəxsin soyadı və imzası;
 - 3.3.14. uyğunluq bəyannaməsi haqqında məlumat.
- 3.4. Pasport Azərbaycan Respublikasının dövlət dilində olmalıdır.
- 3.5. Satış zamanı alıcının tələbi ilə satıcı pasportun və yanacaqın bu Texniki Reqlamentin tələblərinə uyğunluğu haqqında bəyannamənin surətini təqdim etməyə borcludur.

4. UYGUNLUĞUN TƏMİN OLUNMASI

4.1. Yanacaqın bu Texniki Reqlamentə uyğunluğu onun tələblərinin birbaşa icrası vasitəsilə, yaxud könüllü şəkildə bu Texniki Reqlamentdə müəyyən edilmiş tələblərin təmin edilməsi məqsədilə istinad edilmiş standartların siyahısına daxil olan standartların və (və ya) standartlaşdırma üzrə dövlət fonduna daxil edilmiş texniki şərtlərin tələblərinə riayət etməklə təmin olunur.

4.2. Tədqiqlərin (sınaqların) və ölçmələrin qayda və metodları, o cümlədən, bu Texniki Reqlamentin tələblərinin tətbiqi və istifadəsi üçün zəruri olan nümunə götürülməsi qaydaları dövlət standartları və ya texniki şərtlər ilə müəyyən edilir.

4.3. Yanacaqın fiziki-kimyəvi və istismar xüsusiyyətlərinə dair tələblər 1 nömrəli əlavə ilə müəyyən edilir.

5. UYGUNLUĞUN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ

5.1. İstehlak bazarına dövriyyəyə buraxılmazdan əvvəl yanacaqın bu Texniki Reqlamentin tələblərinə uyğunluğunun qiymətləndirilməsi uyğunluğun bəyan edilməsi üsulu ilə həyata keçirilir.

5.2. Uyğunluq bəyannaməsinin forması, hazırlanması və təqdim edilməsi qaydaları Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 17 iyul 2021-ci il tarixli 217 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Uyğunluq sertifikatının və uyğunluq bəyannaməsinin forması, hazırlanması və təqdim edilməsi Qaydaları" ilə müəyyən edilir.

5.3. Yanacaqın uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı uyğunluğun qiymətləndirilməsi sxemlərinin ətraflı müddəalarını ehtiva edən uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurları Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin nömrəli tarixli Qərarı ilə təsdiqlənmiş "Uyğunluğun qiymətləndirilməsi sxemlərinin (modullarının) ümumi siyahısı və həmin sxemlərin (modulların) ətraflı müddəalarını ehtiva edən uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurları" (bundan sonra – Prosedurlar) ilə müəyyən edilir.

5.4. Uyğunluğun qiymətləndirilməsi ilə bağlı sənədlərin formalaşdırılması və saxlanması qaydası Prosedurlar ilə müəyyən edilir.

5.5. Yanacaqın uyğunluğunun bəyan edilməsi Prosedurlar ilə müəyyən edilən 3b, 4b və ya 6b sxemlərindən biri üzrə həyata keçirilir.

5.6. Seriyalı istehsal olunan yanacaqın uyğunluğunun qiymətləndirilməsi 3b və 6b sxemləri üzrə, yanacaq partiyası üzrə isə 4b sxemi üzrə aparılır.

5.7. Yanacağın uyğunluğunun qiymətləndirilməsi proseduru ərizəçi tərəfindən həyata keçirilir.

5.8. Yanacağın uyğunluğunu bəyan edərkən aşağıdakılar ərizəçi kimi çıxış edə bilər:

5.8.1. 3b və 6b sxemləri üçün - istehsalçı (istehsalçının səhaliyyətli nümayəndəsi) olan hüquqi və ya fiziki şəxs;

5.8.2. 4b sxemi üçün - istehsalçı (istehsalçının səhaliyyətli nümayəndəsi), idxalçı və ya satıcı olan hüquqi və ya fiziki şəxs.

5.9. Yanacağın uyğunluğunun bəyan edilməsi sxeminin seçimi ərizəçi tərəfindən həyata keçirilir.

5.10. Ərizəçi tərəfindən yanacağın 3b, 4b və 6b sxemlərinə uyğun olaraq uyğunluğun qiymətləndirilməsi "Uyğunluğun qiymətləndirilməsi sahəsində akkreditasiya haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq akkreditasiya olunmuş sınaq laboratoriyasının iştirakı ilə əldə edilmiş sübutlar əsasında həyata keçirilir.

5.11. Uyğunluq bəyannaməsinin qüvvədə olma müddəti yanacağın tətbiq edilmiş uyğunluğun bəyan edilməsi sxemində uyğun olaraq bəyannamənin qeydə alındığı tarixdən müəyyən edilir.

5.12. Yanacağın uyğunluq bəyannaməsinin qüvvədə olma müddətləri aşağıdakı kimidir:

5.12.1. 3b sxemi üzrə uyğunluğun təsdiqi zamanı – 3 (üç) ildən çox olmayaraq;

5.12.2. 4b sxemi üzrə uyğunluğun təsdiqi zamanı – yanacağın saxlama müddəti nəzərə alınmaqla, lakin 1 (bir) ildən çox olmayaraq;

5.12.3. 6b sxemi üzrə uyğunluğun təsdiqi zamanı – 5 (beş) ildən çox olmayaraq.

5.13. Yanacaq partiyasının uyğunluq bəyannaməsi yalnız həmin partiya aid olan yanacaq üçün etibarlıdır.

5.14. Uyğunluq bəyannaməsinin qüvvədə olma müddəti onun qeydə alındığı tarixdən başlayır.

6. YANACAĞIN İSTEHLAK BAZARINDA UYGUNLUQ NIŞANI İLƏ NIŞANLANMASI

6.1. Bu Texniki Reqlamentin, habelə Azərbaycan Respublikasının ona şamil edilən digər texniki reqlamentlərinin tələblərinə cavab verən və bu Texniki reqlamentin 5-ci hissəsinə əsasən uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurlarından keçən yanacaq Azərbaycan Respublikasının istehlak bazarında uyğunluq nişanı ilə nişanlanmalıdır.

6.2. Yanacağın uyğunluq nişanı ilə nişanlanması Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 17 iyul 2021-ci il tarixli 216 nömrəli Qərarı ilə təsdiq olunan "Uyğunluq nişanının forması, uyğunluq nişanından istifadə və verilməsi Qaydaları"na uyğun həyata keçirilir.

6.3. Azərbaycan Respublikasının istehlak bazarında uyğunluq nişanı ilə nişanlanma yanacaq istehlak bazarında dövrüyyəyə buraxılmazdan əvvəl həyata keçirilir.

7. TEXNİKİ REQLAMENTİN TƏLƏBLƏRİNİN POZULMASINA GÖRƏ MƏSULİYYƏT

7.1. Bu Texniki Reqlamentin tələblərini pozan şəxslər Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətlər Məcəlləsinə, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinə və Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə uyğun məsuliyyət daşıyırlar.

7.2. İstehlak bazarlarında bu Texniki Reqlamentin tələblərinə uyğun olmayan yanacağa qarşı nəzarət tədbirləri Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilir.

8. KEÇİD MÜDDƏSİ

Bu Texniki Reqlament dərc olunduğu gündən 6 (altı) ay sonra qüvvəyə minir.

“Yanacaq kimi istifadə üçün mayeləşdirilmiş karbohidrogen qazlarına dair tələblər haqqında” Texniki Reqlamentə
1 nömrəli əlavə

Yanacağın fiziki-kimyəvi və istismar xüsusiyyətlərinə dair tələblər

Göstəricilərin adı	Mayeləşdirilmiş karbohidrogen qazlarının kommunal-məişət və istehsal məqsədli yanacaq kimi istehlak normaları	Mayeləşdirilmiş karbohidrogen (neft) qazlarının avtomobil nəqliyyatı üçün mühərrik yanacağı kimi istifadə normaları
Oktan ədədi, minimum	-	89,0
Doymamış karbohidrogenlərin kütlə payı miqdarı, maksimum (faizlə)	-	6,0
Doymuş buxarların izafi təzyiqi,		

(MPa, temperaturda):		
müsbət 45 °C, maksimum	1,6	1,6
mənfi 20 °C, minimum	-	0,07
Hidrogen sulfidin və merkaptan kükürdünün kütlə payı, maksimum (faizlə)	0,013	0,01
o cümlədən, hidrogen sulfidin, maksimum (faizlə)	0,005	0,003
Qoxu	-	Havada konsentrasiyası aşağı alovlanma həddinin 20%-i qədər olduqda xoşagəlməz və xarakterik
Qoxu intensivliyi, minimum (bal)	3	-
20 °C-də maye qalığının həcm payı, maksimum	1,8	1,6
Sərbəst su və qələvi miqdarı	yoxdur	yoxdur

Qeyd: 1. 20 °C temperaturdakı mayeləşdirilmiş karbohidrogen qazlarının doymuş buxarlarının təzyiqi yalnız qışda təyin olunmalıdır.

2. Mayeləşdirilmiş karbohidrogen qazlarında merkaptan kükürdünün kütlə payı 0,002 % və daha çox olduğu halda qoxu intensivliyinin təyin edilməsinə icazə verilir. Merkaptan kükürdünün kütlə payı 0,002 %-dən və qoxu intensivliyi 3 baldan az olduğu təqdirdə mayeləşdirilmiş karbohidrogen qazları odarantlaşdırılmalıdır.